

Татарстан Республикасы
Әлмәт муниципаль районның
Клементейкино авыл советы

КАРАР

29 январь 2025 ел

№ 106

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районның
«Клементейкино авыл жирлеге»
муниципаль берәмлегендә бюджет
процессы турында Нигезләмә
хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле
үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге
131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль
районның «Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы
нигезендә, Әлмәт шәһәр прокуратурасының 2024 елның 27 августындагы
02-08-02/821 номерлы курсәтмәсен карап

Клементейкино авыл Советы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Клементейкино
авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турындагы
нигезләмәне яңа редакциядә расларга (1 нче күшымта).

2. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Клементейкино
авыл Советы каарларының үз көчләрен югалтуын танырга:

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «
Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы
туринда Нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 28 октябрендәге 24
номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «
Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы
туринда Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы
Клементейкино авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 24 номерлы
каарына үзгәрешләр керту турында» 2022 елның 25 февралендәге 34 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «
Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы
туринда Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы
КLEMENTEYKINO авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 24 номерлы
каарына үзгәрешләр керту турында» 2022 елның 13 июлендәге 45 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «
КLEMENTEYKINO авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы
туринда Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы
КLEMENTEYKINO авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 24 номерлы
каарына үзгәрешләр керту турында» 2023 елның 19 маендан 66 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «КLEMENTEYKINO
авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында
Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы КLEMENTEYKINO авыл

Советының 2021 елның 28 октябрендәге 24 номерлықараарына үзгәрешләр керту турында» 2023 елның 26 октябрендәге 74 номерлы;

«Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Клементейкино авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 24 номерлықараарына үзгәрешләр керту турында» 2024 елның 23 апрелендәге 86 номерлы.

3. Әлеге каарны Әлмәт районы Клементейкино ав., Үзәк ур., 38 А йорт, Яңа Чишмә ав., Гафиатуллин ур., 3А йорт, Багряж ав., Кызыл Йолдыз ур., 38 А йорт торак пункт территориясендә урнашкан маҳсус мәғълұмат стендларында иғълан итәргә, «Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәғълұмат порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) hәм «Интернет» мәғълұмати-телекоммуникация чөлтәренен Әлмәт муниципаль районы сайтында урнаштырырга.

4. Әлеге каар рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка житкерелгәннән) үз көченә керә

5. Әлеге каарның үтәлешиен контролъдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Клементейкино
авыл жирлеге бацделгы

Л.Э. Языков

Татарстан Республикасы
Әлмәт муниципаль районның
Клементейкино авыл советы

КАРАР

29 январь 2025 ел

№ 106

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районның
«Клементейкино авыл жирлеге»
муниципаль берәмлекендә бюджет
процессы түрүнда Нигезләмә
хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә, Әлмәт шәһәр прокуратурасының 2024 елның 27 августындагы 02-08-02/821 номерлы күрсәтмәсен карап

Клементейкино авыл Советы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүндагы нигезләмәне яңа редакциядә расларга (1 нче күшымта).

2. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Клементейкино авыл Советы каарларының үз көчләрен югалтуын танырга:

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүнда Нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 28 октябрендәге 24 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүнда Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Клементейкино авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 24 номерлы каарына үзгәрешләр кертү түрүнда» 2022 елның 25 февралендәге 34 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүнда Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Клементейкино авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 24 номерлы каарына үзгәрешләр кертү түрүнда» 2022 елның 13 июлендәге 45 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүнда Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Клементейкино авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 24 номерлы каарына үзгәрешләр кертү түрүнда» 2023 елның 19 маендан 66 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүнда Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Клементейкино авыл

Советының 2021 елның 28 октябрендәге 24 номерлы қаарына үзгәрешләр керту турында» 2023 елның 26 октябрендәге 74 номерлы;

«Татарстан Республикасы Әlmәt муниципаль районының « Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әlmәt муниципаль районы Клементейкино авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 24 номерлы қаарына үзгәрешләр керту турында» 2024 елның 23 апрелендәге 86 номерлы.

3. Әлеге қаарны Әlmәt районы Клементейкино ав., Үзәк ур., 38 А йорт, Яңа Чишмә ав., Гафиатуллин ур., 3А йорт, Багряж ав., Кызыл Йолдыз ур., 38 А йорт торак пункт терриориясендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында иғълан итәргә, «Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) hәm «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәренең Әlmәt муниципаль районы сайтында урнаштырырга.

4. Әлеге қарап рәсми басылышынан соң (халыкка житкерелгәннән) үз көченә көрә

5. Әлеге қаарның үтәлешен контролъдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Клементейкино
авыл жирлеге башлыгы

Л.Э. Языков

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районы
Клементейкино авыл Советының
2025 елның 29 январендагы 106
номерлы карарына
1 нче күшымта

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының
«Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль
берәмлегендә бюджет процессы түрүндагы
НИГЕЗЛӘМӘ

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Клементейкино авыл жирлеге»нең (алга таба - Жирлек) бюджеты керемнәрен булдыру һәм чыгымнарын гамәлгә ашыру барышында бюджет хокук мәнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләре проектларын төзү һәм карау тәртибен, Жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, аны үтәүне тикшереп тору, бюджет исәбен алып бару, бюджет хисаплылығын төзү, карау һәм раслау тәртибен билгели.

1 булек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Бюджет процессының хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациисе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациисе Бюджет кодексы (алга таба - Россия Федерациисе БК), Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациисендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә түрүнда» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Жирлек уставы, Россия Федерациисе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка нормалары нигезендә эшләнгән.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм тәшенчәләр әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән норматив актлардагы мәгънәсендә кулланыла.

3. Жирле үзидарә органнары РФ БК нигезендә үз компетенцияләре чикләрендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар кабул итә.

Статья 2. Жирлек бюджеты түрүндагы карарның гамәлдә булуы

1. Жирлек бюджеты түрүндагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр РФ БК һәм (яисә) Жирлек бюджеты түрүндагы карар белән башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Финанс елы календарь елга туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә қадәр дәвам итә.

2. Жирлек бюджеты турындағы карап билгеләнгән тәртиптә имзалаңғаннан соң 10 көннән дә соңға калмыйча рәсми рәвештә басылып ышарга тиеш.

Статья 3. Жирлек халкының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлекнең бюджет вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

жирле бюджет проектын төзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәу, аның үтәлешен тикшереп тору һәм жирле бюджет үтәлеше турындағы хисапны раслау тәртибен билгеләу;

жирле бюджет проектын төзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәу, аның үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру, жирле бюджет үтәлеше турында хисап төзү һәм раслау;

жирлекнең чыгым йөкләмәләрен билгеләу һәм үтәу;

жирлек бюджетыннан бюджеттара трансферлар бирү тәртибен билгеләу, жирлек бюджетыннан бюджеттара трансферлар бирү;

муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру, муниципаль гарантияләр бирү, бюджет кредитлары бирү, муниципаль бурыч белән идарә итү һәм муниципаль активлар белән идарә итү;

Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен жирле бюджетка караган өлешендә билгеләу, детальләштерү һәм билгеләу;

РФ БК тарафыннан жирле үзидарә органнарының бюджет вәкаләтләренә кертелгән башка бюджет вәкаләтләре.

2. Жирлекләрнең жирле үзидарә органнары, әлеге статьяның 1 пунктында санап үтелгән вәкаләтләр белән беррәттән, РФ БК нигезендә жирлек территориясе составына керүче аерым торак пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләрнең көрәннәре һәм чыгымнары сметаларын төзү, раслау һәм үтәу тәртибен билгеләу буенча бюджет вәкаләтләрен дә гамәлгә ашыралар.

Статья 4. Жирлек бюджетының хокукый формасы

1. Жирлекнең үз бюджеты бар.

2. Жирлек бюджеты Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Клементейкино авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Советы (алга таба - Жирлек Советы) карапы рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3. Жирлек бюджеты муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәу өчен каралган.

Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәу өчен акчаларны белем бирүнең һәм тотуның башка рәвешләрендән файдалану рәхсәт итлеми.

4. Жирлек бюджетында Россия Федерациясенең бюджет классификациясе нигезендә жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен һәм аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәүгә юнәлдерелә торган акчалар аерым карала.

5. Жирлек бюджетының состав өлеше сыйфатында аерым торак

пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләрнен керемнәре һәм чыгымнары сметалары каралырга мөмкин.

Статья 5. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар түрындагы законнар һәм башка мәжбүри түләүләр түрындагы законнар нигезендә төзелә.

Статья 6. Жирлек бюджеты чыгымнары

Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукий актлар, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлергә тиешле федераль дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чикләүләр белән бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 7. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре

1. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре:

жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар кабул итү, шулай ук жирлек (жирлек исеменнән) тарафыннан әлеге мәсьәләләр буенча шартнамәләр (килешүләр) төзү.

жирле үзидарә органнары үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукий актлар кабул итү;

муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан жирлек исеменнән шартнамәләр (килешүләр) төзү.

2. Жирлекнең әлеге статьяның 7.1 пункттының икенче һәм дүртенче абзацларында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары исәбеннән үтәлә.

3. Жирлекнең әлеге статьяның 1 пункттындагы өченче абзацында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре РФ БК каралган тәртиптә Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бирелә торган субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

4. Жирле үзидарә органнары үз финанс чаралары булганда гына (бюджетара трансферлардан тыш) башка муниципаль берәмлекләрнен жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимиите органнары компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз компетенцияләрнән төшереп калдырылмаган чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

Статья 8. Жирлектә бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Жирлектә бюджет процессы РФ БК билгеләгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Жирлектә бюджет процессы төп этапларны үз эченә ала:
жирлек бюджеты проектын төзү;
жирлек бюджетын карау һәм раслау;
жирлек бюджеты үтәлеши;
жирлек бюджеты үтәлешен тикшереп тору;
бюджет исәбен гамәлгә ашыру;
бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау.

2 бүлек. Бюджет процессында катнашучылар, бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

Статья 9. Жирлектә бюджет процессында катнашучылар

Жирлектә бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- 1) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Клементейкино авыл жирлеге башлыгы (алга таба-жирлек башлыгы);
- 2) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Клементейкино авыл Советы (алга таба-жирлек Советы);
- 3) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Клементейкино авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба-жирлек башкарма комитеты);
- 4) жирлекнең Ревизия комиссиясе (тышкы муниципаль финанс контроле органы);
- 5) жирлек башкарма комитеты органы (вазыйфаи зат) (Эчке муниципаль финанс контроле органы, финанс органы);
- 6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
- 7) бюджет керемнәренең Баш администраторлары (администраторлары);
- 8) бюджет қытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары);
- 9) бюджет акчаларын алучылар.

Статья 10. Жирлек башлыгының бюджет вәкаләтләре

Жирлек Башлыгы:

- 1) финанс һәм бюджет мәсьәләләре буенча жирлек Советы кабул иткән муниципаль хокукий актларны жирлек уставында билгеләнгән тәртиптә имзалый һәм халыкка житкерә;
- 2) үзенә Россия Федерациясе бюджет законнарында, жирлек Уставында һәм жирлекнең башка муниципаль хокукий актларында беркетелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 11. Жирлек Советының бюджет вәкаләтләре

Жирлек Советы:

- 1) жирлек бюджетын һәм аның үтәлеши турындагы еллык хисапны карый һәм раслый;
- 2) үз утырышларында жирлек бюджеты үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында, жирлек Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат запросларына бәйле рәвештә тикшереп тора;
- 3) агымдагы елга жирлек бюджеты турындагы карага үзгәрешләр һәм естәмәләр кертә;

4) Россия Федерациясенең Салымнар һәм жыемнар түрүндагы законнары нигезендә җирле салымнарны һәм жыемнарны билгели, үзгәртә һәм юкка чыгара;

5) җирле салымнар буенча салым ташламаларын, аларны куллану нигезләрен һәм тәртибен билгели;

6) бюджет үтәлешен тикшереп торучы органнарың хокукий статусын тәзи һәм билгели

7) РФ БК, бюджет законнарының башка хокукий актлары, җирлек уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 12. Жирлек Башкарма комитетының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек Башкарма Комитеты:

1) бюджет проектын төзүне тәэммин итә һәм аны кирәkle документлар һәм материаллар белән бергә җирлек Советы раславына кертә;

2) Әгәр РФ БКда башкасы каралмаган булса, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен эшли һәм раслый;

3) җирлек бюджеты үтәлешен һәм бюджет хисабын төзүне тәэммин итә;

4) җирлек советын раслауга бюджет үтәлеше түрүндә хисап тапшыра;

5) муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэммин итә;

6) муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (әшләр башкаруга) муниципаль задание булдыру тәртибен һәм муниципаль задание үтәлешен финанс белән тәэммин итү тәртибен билгели;

7) РФ БК һәм (яисә) аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Жирлек Башкарма комитетының җирле бюджетны төзүне һәм аның үтәлешен оештыручи органы (вазыйфаи заты) (алга таба - финанс органы).

Финанс органы:

1) җирлек бюджеты проектын тәзи һәм аны җирлек Советына керту өчен кирәkle документлар һәм материаллар белән тапшыра;

2) җирлек бюджеты үтәлешен оештыра;

3) бюджет хисабын төзү тәртибен билгели;

4) бюджет акчаларының баш администраторларына карата финанс менеджменты сыйфатына мониторинг үткәрә, аңа бюджет вәкаләтләрен үтәү сыйфаты, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алулар, активлар белән идарә итү сыйфаты мониторингы керә, ул үзе билгеләнгән тәртиптә;

5) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Финанс органы яисә башка вәкаләтле органнар ай саен Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә җирлек бюджетының касса үтәлеше түрүндә хисап төзиләр һәм тапшыралар.

Жирлекнең финанс органының аерым бюджет вәкаләтләре җирлек администрациясе һәм район администрациясе арасындагы килешү нигезендә муниципаль районның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирлек башкарма комитеты органы (вазыйфаи заты):

1) бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган, шул исәптән

муниципаль учреждениеләренең бухгалтерлық исәбенә, бухгалтерлық (финанс) хисабын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен тикшереп тора;

2) физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йәкләмәләрне һәм йәкләмәләрне билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен, муниципаль мәлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда жирлек бюджеты керемнәрен булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук жирлек бюджетыннан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турынdagы шартнамәләренең (килешүләрнен) шартларын үтәүне тикшереп тора;

3) жирлек бюджетыннан акчалар бирү турынdagы шартнамәләрне (килешүләрнен) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (килешүләр) шартларының, шулай ук РФ БК каралган очракларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (килешүләр) шартларының үтәлешен тикшереп тора;

4) жирлек акчаларын бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турынdagы хисапларының, муниципаль биремнәренең үтәлеше турынdagы хисапларының, жирлек бюджетыннан акчалар бирү нәтижәлелеге курсәткечләре курсәткечләренә ирешү турынdagы хисапларының дөреслеген тикшереп тора;

5) Сатып алулар өлкәсендә муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт курсәтүләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында каралган контрольне гамәлгә ашыра.

Эчке муниципаль финанс контроле Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукий актлары белән расланган федераль стандартлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 13. Жирлек ревизия комиссиясенең бюджет вәкаләтләре

Жирлекнең ревизия комиссиясе муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча бюджет вәкаләтләрен РФ БК нигезендә гамәлгә ашыра.

Жирлекнең ревизия комиссиясе шулай ук:

1) бюджет акчаларыннан файдалануның экономиялелеген һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудитына;

2) жирлек бюджеты турынdagы каарлар проектларына, шул исәптән жирлек бюджеты курсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезлелеген экспертиза ясау;

3) муниципаль программаларга экспертиза ясау;

4) жирлек бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыklанган тайпышларны бетерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

5) жирлек бюджеты үтәлеше турынdagы еллык хисапны тышкы тикшерү;

6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең Баш администраторлары, бюджет қытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (алга таба – бюджет акчаларының Баш администраторлары) тарафыннан эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

7) «Россия Федерациясе субъектларының, федераль территорияләрнен һәм муниципаль берәмлекләрнен контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка мәсьәләләргә.

Жирлекнең ревизия комиссиясeneң бюджет вәкаләtlәre килемешу нигезендә районның контролль-хисап органына тапшырылырга мөмкин.

Статья 14. Бюджет акчалары бүлүченең, бюджет акчаларын бүлүченең бюджет вәкаләtlәre

1. Бюджет акчаларының баш бүлүчесе:

1) расланган бюджет ассигнованиеләре həm бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын həm максатчан характерын тәэммин итә;

2) үзенә буйсынган курсәтмә бирүчеләрнең həm бюджет акчаларын алучыларның исемлеген төзи;

3) үзенә расланган бюджет йөкләмәләре həm бюджет ассигнованиеләре лимитлары чикләрендә башкарылырга тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алыш бара;

4) бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

5) бюджет язмасын төзи, раслый həm алыш бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы эш бирүчеләр həm бюджет чарапарын алучылар буенча төзи həm бюджетның тиешле өлешен башкара;

6) бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру həm үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

7) жыелма бюджет язмасын формалаштыру həm үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләре булыш торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) муниципаль биремнәрне төзи həm раслый;

10) максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне həm башка бюджетара трансферларны, шулай ук Россия Федерациясе БК билгеләгән башка субсидияләрне həm бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны həm тәртипнә үтәүне тәэммин итә;

11) бюджет акчаларының баш бүлүчесенең бюджет хисабын төзи;

12) үзенә буйсынучы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча жирлек исеменнән жавап бирә;

13) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

14) РФ БК, Татарстан Республикасы бюджет кодексында həm алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләtlәрен гамәлгә ашыра.

2. Бюджет акчаларын бүлүче:

1) Жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы курсәткечләр həm (яисә) бюджет акчаларын алучылар буенча бүлә həm Жирлек бюджетының тиешле өлешен башкара;

3) бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру həm

үзгөртү буенча тәкъдимнәр кертә;

4) максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны алучылар тарафыннан үтәүне, шулай ук Россия Федерациясе БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне тәэммин итә;

5) бюджет акчаларының тиешле баш курсәтмәсендә билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчалары баш урнаштыруучының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра.

3. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче судта жирлек исеменнән жирлеккә карата дәгъвалар буенча җавап бирүче буларак чыгыш ясый:

1) жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә физик затка яисә юридик затка китерелгән зыянны ведомстволарның буенча, шул исәптән закона яисә башка хокукий актка туры килми торган жирле үзидарә органнары актларын чыгару нәтижәсендә каплау турында;

2) казначылык органнарында, финанс органында (Россия Федерациясе Үзәк банкы учреждениесендә яисә кредит оешмасында) шәхси счеты (Счеты)ачылмаган бурычлы казна учреждениесеннән акчаларны, шул исәптән суд чыгымнарын түләтү турында;

3) ул ведомство буйсынуындагы казна учреждениесе булган бюджет акчаларын алучыга аның акча йөкләмәләрен үтәү өчен житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары житәрлек булмаганда күрсәтелә торган;

4) жирлеккә карата Федераль закон нигезендә тиешле гавами-хокукий берәмлек мәнфәгатьләрен Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезендә жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи орган тәкъдим итә торган башка дәгъвалар буенча.

4. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче судта жирлек исеменнән гамәлләре (гамәл кылмаулары) жирлек казнасы хисабына зыянны каплауга китергән затларга карата Россия Федерациясе Гражданлык кодексының 1081 статьясындагы 3.1 пункты нигезендә регресс тәртибендә акчаларны түләтү турындағы дәгъвалар буенча дәгъвачы вәкиле буларак чыгыш ясый.

Статья 15. Бюджет керемнәре баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы:

1) жирле бюджет керемнәренең үзенә буйсынган администраторлары исемлеген төзи;

2) жирлек бюджетының уртacha сроклы финанс планын һәм (яисә) проектын төзу өчен кирәkle белешмәләр тапшыра;

3) касса планын төзу һәм алып бару өчен белешмәләр тапшыра;

4) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторының бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) Россия Федерациясе керемнәре чыганаклары исемлегенә һәм бюджет керемнәре чыганаклары реестрына керту өчен аңа беркетелгән керем чыганаклары турында белешмәләр тапшыра;

6) бюджетка керемнәр керүне фаразлау методикасын мондый методикага Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә раслый;

7) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

8) үзенә буйсынган бюджет акчалары администраторларына карата финанс менеджменты сыйфатына мониторинг үткәрә, аңа бюджет вәкаләтләрен үтәү сыйфаты, шулай ук активлар белән идарә итү сыйфаты, муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алулар сыйфаты мониторингы керә, ул үзе билгеләтән тәртиптә;

9) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Жирлек бюджеты керемнәре администраторы:

1) бюджетка түләүләрне, алар буенча пеняларны һәм штрафларны исәпләүне, исәпкә алуны һәм аларның дөреслеген тикшереп торуны гамәлгә ашыра;

2) бюджетка түләүләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;

3) бюджетка артык түләнгән (түләтегән) түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык түләтегән суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында карап кабул итә һәм Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен Федераль казначылық органына йөкләмә тапшыра;

4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләрне исәпкә алу (төгәлләштерү) турында карап кабул итә һәм Федераль казначылық органына хәбәрнамә тапшыра;

5) бюджет керемнәренең баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренең баш администраторына бюджет керемнәренең баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәkle белешмәләрне һәм бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра;

6) физик һәм юридик затларның дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен формалаштыру чыганаклары булган башка түләүләр өчен түләнергә тиешле сумманы исәпләү қөненнән дә соңга калмыйча дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында Дәүләт Мәгълүмат Системасына 2010 елның 27 июлендәге по Федераль законда билгеләнгән тәртип нигезендә түләнергә тиешле сумманы түләү өчен кирәkle мәгълүматны тапшыра «дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында» 210-ФЗ, очраклардан тыш, Россия Федерациясе законнарында караплан;

7) бюджетка түләүләр буенча бурычларны түләтүгә өметсез дип тану турында карап кабул итә;

8) бюджетка түләүләр, алар буенча пенялар һәм штрафлар буенча дебитор бурычларын түләту вәкаләтләрен гамәлгә ашыруның Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә эшләнгән регламентын билгели;

9) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

10) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Жирле бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә жирле администрация тарафыннан раслана.

Статья 16. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

1. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

1) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә караган администраторларының исемлекләрен төзи;

2) Евразия икътисадый берлегенең һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүләргә, Евразия икътисадый берлегенең хокукунда һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган мәжбүри түләүләргә бәйле операцияләргә, бердәм салым түләвенә бәйле операцияләргә, аванс түләүләренә бәйле операцияләргә бюджет дефицитын финанслау чыганаклары буенча кертемнәрне (фаразлауны) һәм түләүләрне, Евразия икътисадый берлегенең хокукунда һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган акчалата залогка бәйле операцияләрне планлаштыра (фаразлый);

3) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын каплау өчен билгеләнгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэммин итә;

4) бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство администраторлары буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының бюджет хисабын төзи;

6) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәр фаразлау методикасын раслый;

7) бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

8) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы:

1) Евразия икътисадый берлегенең һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүләргә, Евразия икътисадый берлегенең хокукунда һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган мәжбүри түләүләргә бәйле операцияләргә, бердәм салым түләвенә бәйле операцияләргә, аванс түләүләренә бәйле операцияләргә бюджет дефицитын финанслау чыганаклары буенча кертемнәрне (фаразлауны) һәм түләүләрне, Евразия икътисадый берлегенең хокукунда һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган акчалата залогка бәйле операцияләрне планлаштыра (фаразлый);

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары бюджетка керүнен тулышыгын һәм үз вакытында башкарлынуң тикшереп тора;

3) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджеттан керемнәр һәм түләүләр алуны тәэммин итә;

4) бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

7) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 17. Бюджет акчаларын алучының бюджет вәкаләтләре

Бюджет акчаларын алучы:

- 1) бюджет сметасын төзи һәм үти;
- 2) бюджет йәкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йәкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;
- 3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның нәтижәлелеген, максатчан характеристын тәэммин итә;
- 4) бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- 5) бюджет исәбен алып бара (бухгалтер исәбен алып баруны тәэммин итә);
- 6) бюджет хисабын төзи (бюджет хисабын булдыруны тәэммин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет хисабын бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бирә;
- 7) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;
- 8) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

З бүлек. Жирлек бюджеты проектын төзү

Статья 18. Гомуми нигезләмәләр

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йәкләмәләрен финанс белән тәэммин иту максатларында социаль - икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.
2. Жирлек бюджеты проекты РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә.
3. Жирлек бюджеты проекты жирлек Советы каары нигезендә өч елга (Чираттагы финанс елы һәм план чорына) төзелә һәм раслана.
4. Жирлек бюджеты проектын төзү-жирлек Башкарма комитетының аерым бер өстенлеге.
5. Жирлек бюджеты проектын турыдан-туры финанс органы төзи.

Статья 19. Жирлек бюджеты проектын төзү өчен кирәклे белешмәләр

1. Жирлек бюджеты проектын төзү:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләрне) билгеләүче нигезләмәләрендә;

Татарстан Республикасы Башлыгының (Рәисенең) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламасы;

Россия Федерациясенең милли үсеш максатларын һәм аларга ирешү

буенча гавами хакимият органнары эшчәнлеге юнәлешләрен билгеләүче документларда;

жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак сроклы чорга жирлекнең бюджет фаразында (бюджет фаразы проектында, бюджет фаразына үзгәрешләр проектында);

муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, курсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектларында).

2. Жирлек бюджеты проектын үз вакытында һәм сыйфатлы тәэу максатларында финанс органы жирлек Башкарма комитетының башка вазыйфаи затларыннан, шулай ук жирле үзидарәнең башка органнарыннан кирәkle белешмәләр алырга хокуклы.

Статья 20. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы ел саен кимендә өч елга жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә өзөрләнә.

Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразын эшләү жирлек башкарма комитеты (Башкарма комитетның вәкаләтле вазыйфаи заты) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Социаль-икътисадый үсеш фаразы жирлек башкарма комитеты тарафыннан жирле бюджет проектын жирлек Советына кертү турында карап кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

3. Бюджет проектын тәэу яисә карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

4. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы, РФ БК 154 статьясының 1 пунктының икенче абзацында билгеләнгән очрактан тыш, жирлек башкарма комитеты белән район Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә, муниципаль район Башкарма комитеты тарафыннан эшләнергә мөмкин.

Статья 21. Жирлек бюджеты керемнәрен фаразлау

1. Жирлек бюджеты керемнәре жирлек Советына бюджет турында карап проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган территориянең социаль - икътисадый үсеше фаразы, шулай ук курсәтелгән датага кабул ителгән һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган салымнар һәм жыемнар турындагы законнар, Россия Федерациясе Бюджет законнары һәм Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек Советының салым булмаган Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре.

2. Жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм жирле бюджет турында карап проектын жирлек Советына карауга керткәннән соң кабул ителгән федераль законнарның, Татарстан Республикасы законнарның, жирлек Советы каарларының нигезләмәләре агымдагы финанс елында һәм план чорына бюджетка агымдагы финанс елы курсәткечләре өлешендә үзгәрешләр керткәндә Чираттагы финанс елында исәпкә алына.

Статья 22. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, РФ БК 174.2 статьясында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып, финанс органы билгели торган

методика тәртибендә һәм нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 23. Салым чыгымнарының исемлеге һәм бәясе

1. Жирлек халкының салым чыгымнары исемлеге муниципаль программалар буенча Жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә, шулай ук муниципаль программаларга карамаган эшчәнлек юнәлешләрендә төзелә.

2. Жирлек салым чыгымнарын бәяләү ел саен, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләрне үтәп, Жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләгәндә исәпкә алына.

Статья 24. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында караплар кабул итү тәртибе жирлек башкарма комитеты карапы белән билгеләнә.

2. Муниципаль программалар агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча бюджет турындагы карапга туры китерелергә тиеш.

3. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме жирле бюджет чыгымнарының һәр программага туры килә торган максатчан статьясы буенча жирле бюджет турындагы карап белән жирлек башкарма комитеты билгеләгән муниципаль программалар исемлеге һәм структурасы нигезендә раслана.

4. һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткәру тәртибе һәм аның критерийлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча жирлек башкарма комитеты тарафыннан чираттагы финанс елыннан башлап элек расланган муниципаль программаны туктату яисә үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклеге турында Карап кабул ителергә мөмкин.

4 бүлек. Бюджет проектын төзү, карау һәм раслау

Статья 25. Гомуми нигезләмәләр

1. Бюджет турындагы карапда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, бюджет чыгымнарының гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профициты), шулай ук РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Жирлек Советы караплары (бюджет турындагы Карапдан тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

2. Жирлек бюджеты турындагы карап белән:

РФ БК 160.1 статьясында карапларда бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлеге;

РФ БК 160.2 статьясында карапларда бюджет кытлыгын

финанслау чыганакларының Баш администраторлары исемлеге;

бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемчәләре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча я чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемчәләре һәм төркемчәләре) буенча һәм (яисә) максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү) Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясе чыгымнары төрләре, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, җирлек Советы каары белән билгеләнгән;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

ачык норматив йәкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

беренче елга план чорының шартлы расланган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 процента күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән караплан бюджетның чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында Поселения бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 процента күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән караплан бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

муниципаль эчке бурыйчның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурыйчның югары чиге, елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел күбрәк узган торышына карап, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурыйчның югары чиге курсәтелгән булса;

Жирлек Советы каары белән билгеләнгән Жирлек бюджетының башка курсәткечләре.

3. Бюджет турындагы каар белән, тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) җирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән тыш, бюджет турындагы каар белән билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап кертелергә (бюджетта чагылдырылырга) тәкъдим ителә торган салым булмаган керемнәрнең аерым төрләре (ярдәмче хужалыклар) буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралырга мөмкин.

Статья 26. Жирлек Советы каравына бюджет турында каар проектын керту

1. Жирлек бюджеты турындагы каар проекты бу елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча Жирлек Советы каравына җирлек башкарма комитеты тарафыннан кертелә.

2. Жирлек советына бюджет турындагы каар проекты белән бер үк вакытта тубәндәгеләр тапшырыла:

1) җирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең тәп юнәлешләре;

2) агымдагы финанс елның узган чорында жирлекне социаль-икътисадый

үстерүнен беренчел йомгаклары һәм ағымдагы финанс елында жирлекне социаль-икътисадый үстерүнен көтелә торган йомгаклары;

3) жирлекнен социаль-икътисадый үсеш фаразы;

4) Чираттагы финанс елына һәм план чорына төп характеристикалар фаразы (көрөмнәрнен гомуми құләме, чыгымнарның гомуми құләме, жирлек бюджеттерінде кытлығы (профициты));

5) бюджет проектына аңлатма языу;

6) бюджеттара трансфертларны бүлүнен методикалары (методикалары проектлары) һәм исәпләре;

7) муниципаль әчке бурыйчының югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурыйчының югары чиге, ағымдагы елның 1 гыйнварына чираттагы финанс елы һәм план чорының елдан-ел арта барған торышы буенча;

8) ағымдагы финанс елына Жирлек бюджеттының көтелгән үтәлешен бәяләү;

9) күрсәтелгән бюджет сметаларына карата жирлек советы, тышкы муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан тәкъдим ителгән әлеге органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыклар барлықка килгән очракта, күрсәтелә;

10) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары көрөмнәре чыганаклары реестрлары;

11) муниципаль программаларның паспорты (паспортлары проектлары), күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары;

12) башка документлар һәм материаллар.

3. Әгәр тәкъдим ителгән документлар һәм материаллар составы әлеге статьяның 2 өлеше таләпләренә туры килмәсә, жирле бюджет турында карап проекты Авыл хужалығы һәм азық-төлек министрлығы башкарма комитетына әлеге статьяның 2 өлеше таләпләренә туры килергә тиеш.

Статья 27. Жирлек бюджеты турында карап проекты буенча гавами тыңлаулар

1. Жирле бюджет турында карап проекты Жирлек Советы утырышында карапланчы, күрсәтелгән проектка, Жирлек Советы карапы белән билгеләнгән тәртиптә, гавами тыңлаулар уздырыла.

2. Ачыки тыңлаулар йомгаклары буенча жирле бюджет турында карап проекты буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр төзелә, алар Жирлек Башкарма комитетына жибәрелә һәм Жирле бюджет турында карап проектын карау алдыннан Жирлек Советы иғтибарына житкерелә.

Статья 28. Жирлек бюджеты турындагы карап проектын карау һәм раслау тәртибе

1. Бюджет һәм аны раслау турындагы карап проектын карау тәртибе РФ Үзәк сайлау комиссиясе таләпләре нигезендә Жирлек Советы карапы белән билгеләнә.

2. Жирлек Советына бюджет турындагы карап проекты башкарма комитеты көртөлгән көннән алып ике эш көне эчендә Жирлек Советы рәисе аны экспертиза уздыру өчен Ревизия комиссиясенә жибәрә.

3. Ревизия комиссиясе күрсәтелгән проектны алган көннән ике атна эчендә тапшырылган документларның һәм материалларның Россия Федерациясе бюджет законнарына туры килүе турында бәяләмә әзерли.

4. Жирлек бюджеты турында карап проекты Ревизион комиссия бәяләмәсе белән комиссиядә, шулай ук Жирлек Советы депутатларына карауга жибәрелә.

5. Ревизион комиссия бәяләмәсе Жирлек Совет депутатлары тарафыннан Жирлек бюджеты түрүндагы карар проектына төзәтмәләр өзөрләгендә исәпкә алыша.

6. Жирлек Советы рәисе Ревизион комиссия бәяләмәсе нигезендә бюджет түрүнда яисә аны Башкарма комитетка эшләп бетерергә кайтару түрүнда карар кабул итә.

7. Жирлек бюджеты түрүнда карар проекты Барлық кирәклө документлар һәм материаллар белән Жирлек башкарма комитеты тарафыннан Жирлек Советына Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан эшләп бетерүгә көргөн көннән алыш биш эш кәне эчендә тәкъдим итепергә тиеш.

8. Жирлек советы Жирлекнең бюджеты түрүндагы карар проектын бер укылышта карый.

9. Жирлекнең бюджет проекты, Жирлекнең бюджетын раслау түрүндагы карар Жирлек Советы тарафыннан рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

Статья 29. Жирлек бюджеты түрүндагы карарга үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Жирлек башкарма комитеты күрсәтелгән карарны хокукый җайга салу предметы булган барлық мәсьәләләр буенча бюджет түрүндагы карарга үзгәрешләр кертү түрүнда карар проектын эшләүне тәэммин итә һәм аны Жирлек Советына тапшыра.

2. Жирле бюджет түрүндагы карарга үзгәрешләр кертү түрүнда карар проектын түрьдан-турсы эшләүне финанс органы гамәлгә ашыра.

3. Жирле бюджет түрүндагы карарга үзгәрешләр кертү түрүнда карар проектын карау һәм раслау Жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек урынбасарының бюджеты түрүндагы карарга үзгәрешләр кертү түрүнда Поселения Советы карары Жирлек Уставында билгеләнгән тәртиптә имза салынганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

5 бүлек. Жирлек бюджеты үтәлеше

Статья 30. Жирлек бюджетын үтәү нигезләре

1. Бюджетны үтәү Жирлек башкарма комитеты тарафыннан тәэммин итәлә.

2. Бюджет үтәлешен оештыру финанс органына йөкләнә.

3. Бюджетны үтәү жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

4. Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарының бирелгәнлеге нигезендә башкарыла.

Статья 31. Жирлек бюджет язмасы

1. Жыелма бюджет язмасын төзу һәм алыш бару тәртибе финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү финанс органы житәкчесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре жирлек бюджеты түрүндагы карарга туры килергә тиеш.

Жирлек бюджеты түрүндагы карарга үзгәрешләр кертү түрүнда карар кабул ителгән очракта, финанс органы житәкчесе жыелма бюджет язмасына

тиешле үзгәрешләрне раслый.

3. Жыелма бюджет язмасына РФ БК 217 маддәсенең 3 пунктында каралган очракларда жирлек бюджеты турындагы карага үзгәрешләр кертелмичә, финанс органы житәкчесе каарлары нигезендә үзгәрешләр кертелергә мөмкин.

4. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган курсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башланганчы бюджет акчаларын төп бүлүчеләргә житкерелә.

5. Жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы каарында (жирлекнең бюджет турындагы каарыннан тыш) финанс органы житәкчесе каарлары нигезендә бюджет турындагы карага үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту өчен өстәмә нигезләр каралырга һәм (яисә) бюджет турындагы каарда курсәтелгән өстәмә нигезләрне билгеләү турындагы нигезләмәләр каралырга мөмкин.

Статья 32. Касса планы

Финанс органы касса планын төзу һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш урнаштыручылар, жирле бюджет керемнәренең Баш администраторлары, жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары тарафыннан касса планын төзу һәм алып бару өчен кирәклे белешмәләрнең составын һәм тапшыру срокларын билгели.

Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр өчен түләү буенча бюджеттан күчерүләр фаразы муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен сатып алуарны планлаштырганда билгеләнгән товарлар, эшләр, хезмәт курсәтүләр срокларын һәм муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Касса планын төзу һәм алып бару финанс органы яисә жирлекнең жирле администрациясенең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Статья 33. Керемнәр һәм чыгымнар буенча жирлек бюджеты үтәлеше

1. Керемнәр буенча жирлек бюджеты үтәлеше Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет кануннары, РФ БК нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Чыгымнар буенча жирле бюджетны үтәү РФ БК таләпләрен үтәгән килеш финанс органы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 34. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча жирле бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасы нигезендә, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, РФ БК нигезләмәләре нигезендә финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 35. Шәхси счетлар

1. Жирле бюджет керемнәре администраторларының операцияләрен исәпкә алу Федераль Казначылыкта ачылган шәхси счетларда башкарыла.

2. Жирле бюджетны үтәу буенча операцияләрне исәпкә алу, РФ БК билгеләгән очраклардан тыш, финанс органында ачыла торган шәхси счетларда, Федераль казначылыкта финанс органына ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

3. Муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр акчалары белән операцияләрне исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, ул финанс органында ача торган шәхси счетларда башкарыла.

4. Финанс белән тәэммин иту чыганагы жирле бюджеттан бирелгән акчалар булган бюджет акчаларын алучыларның акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда билгеләнгән очракларда финанс органында ачыла торган лицевой счетларда башкарыла.

5. Финанс белән тәэммин иту чыганагы РФ БК 242.26 маддәсендә курсәтелгән средстволардан торган казначылык озата йөрюндә катнашучылар акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда билгеләнгән очракларда финанс органында ачылган шәхси счетларда башкарыла.

6. Әлеге статьяда курсәтелгән лицевый счетлар бюджет процессында катнашучыларга, бюджет һәм автоном учреждениеләргә, бюджеттан акча алучыларга, казначылык озатында катнашучыларга алар турындагы белешмәләр бюджет процессында катнашучылар реестрына кертелгәннән соң, шулай ук бюджет процессында катнашучылар булмаган юридик затларга ачыла.

Статья 36. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациисе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә бюджет акчаларының баш курсәтмәсендә билгеләнгән тәртиптә төzelә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи жирле үзидарә органы булган казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе яисә әлеге орган исеменнән Россия Федерациисе законнарында билгеләнгән тәртиптә эш итәргә вәкаләтле башка зат тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган курсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэммин иту буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) үтәүгә житкерелгән лимитларга туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасы муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт курсәтүләр сатып алуларны гамәлгә ашыруга бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә раслана торган муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу планнарын - товарлар сатып алу графикларын формалаштырганда каралган муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт курсәтүләр сатып алуга бюджет йөкләмәләрен үтәүгә финанс белән тәэммин иту күләмнәрен исәпкә алып төzelә.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенең бюджет сметасын төзу һәм алып бару тәртибендә каралган башка курсәткечләр расланырга тиеш.

Житәкчесенә аны казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә раслау хокуки бирелгән казна учреждениесенең бюджет сметасы курсәткечләре чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм

элементлары) кодлары буенча бюджет йөклөмөләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә, шулай ук өстәмә рәвештә дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясенең житкерелгән бюджет йөклөмөләре лимитлары.

Статья 37. Жирлек бюджетын үтәгәндә фактта алынган керемнәрдән бюджет турындағы карап белән расланган керемнәрдән файдалану

1. Бюджетны үтәгәндә фактта алынган керемнәр керемнәр керемнәр керемнәр бюджет турындағы карап белән расланган керемнәрдән тыш финанс органы тарафыннан, муниципаль хисаплашуларны биләүгә, муниципаль бурычны каплауга бюджет турындағы карапта үзгәрешләр кертмичә, шулай ук Поселениенең гавами норматив йөклөмөләрен үтәүгә, аларны үтәүгә РФ БК 217 статьясындағы 3 пунктында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, юлланырга мөмкин.

2. Максатчан билгеләнеше (аларны бири турында хәбәрнамә алган очракта) булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар, шул исәптән Россия Федерациясе БК 242 статьясындағы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә жирле бюджетка керә торган, шулай ук бюджет турында карап белән расланган керемнәрдән тыш бюджет үтәгәндә фактта алынган физик һәм юридик затлардан кире кайтарылмый торган кертемнәр агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындағы карапта үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертел, күрсәтелгән акчаларны бири максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

Статья 38. Агымдагы финанс елын төгәлләү

1. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөклөмөләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның ин чик күләмнәре үз эшчәнлеген 31 декабрьдә туктата.

2. Бюджетның бердәм счетында булмаган бюджет акчаларының бюджет акчалары алушылар тарафыннан файдаланылмаган калдыклары агымдагы елның соңғы ике эш көненнән дә соңға калмыйча бюджет акчаларын алушылар тарафыннан Россия Федерациясе БК каралмаган булса, бердәм бюджет счетына күчерелергә тиеш.

3. Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә алынган бюджетара трансферлар, финанс белән тәэммин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансферлардан тыш, алар элек бирелгән бюджет кеременә кире кайтарылырга тиеш, шушы финанс елның беренче 15 эш көне эчендә.

6 бүлек. Бюджет хисаплылыгын төзу, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

Статья 39. Бюджет хисаплылыгын төзу

1. Бюджет хисабы түбәндәгеләрне үз эченә ала:
бюджет үтәлеше турында хисап;
бюджет үтәлеше балансы;
эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;

акча чараларының хәрәкәте турында хисап;
аңлатма язы.

2. Бюджет үтәлеше турында хисапта Россия Федерациясенең бюджет классификациясе нигезендә бюджет дефицитын финанслау керемнәре, чыгымнары һәм чыганаклары буенча бюджет үтәлеше турындагы курсәткечләр бар.

3. Бюджет акчаларының баш администраторлары бюджет акчаларын алучылар (бүлүчеләр) тарафыннан тапшырылган бюджет хисабы нигезендә бюджет акчалары алучылар, бюджет керемнәре администраторлары, бюджет қытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары тарафыннан бюджет хисабын төзиләр.

Жирле бюджет акчаларының баш администраторлары үзләре билгеләгән срокларда финанс органына бюджет хисабын тапшыра.

4. Жирлекнең бюджет хисабы бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылыгы нигезендә финанс органы тарафыннан төзелә.

5. Жирлекнең бюджет хисабы еллык була. Жирлек бюджеттының үтәлеше турында хисап квартал саен исәпләнә.

6. Жирлекнең бюджет хисабы жирлекнең башкарма комитетында финанс органы тарафыннан тапшырыла.

7. Агымдагы финанс елның беренче кварталы, яртыеллыгы һәм тугыз ае өчен Жирлек бюджеттының үтәлеше турында хисап Жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Жирлек Советына һәм Ревизия комиссиясенә жибәрелә.

Жирлек бюджеттының үтәлеше турында еллык хисап Жирлек Советы каары белән расланырга тиеш.

8. Жирлекнең финанс органы районның Финанс-бюджет палатасына бюджет хисабы тапшыра.

Статья 40. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап Жирлек Советында караганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, аңа бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисабына тышкы тикшерү һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә әзерләү керә.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү ревизия комиссиясе тарафыннан Жирлек Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә, РФ БК таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып башкарыла.

Жирлек Советы мөрәжәгате буенча жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү районның Контроль - хисап палатасы яисә Татарстан Республикасы контроль - хисап органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирлек башкарма комитеты бу елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча аңа бәяләмә әзерләү өчен жирле бюджеттың үтәлеше турында хисап тапшыра. Жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган сротта башкарыла.

4. Ревизия комиссиясе, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисабына тышкы тикшерү курсәткечләрен исәпкә алып, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапка бәяләмә әзерли.

5. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә Ревизия

комиссиясе тарафыннан Жирлек Советына тапшырыла һәм бер үк вакытта жирлек башкарма комитетына жибәрелә.

Статья 41. Жирле бюджет үтәлеше турында еллық хисапны Жирлек Советы тарафыннан тапшыру, карау һәм раслау

1. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллық хисапны тапшыру, карау һәм раслау тәртибе Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллық хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет үтәлешенә һәм бюджет хисабына анализ ясалган аңлатма язуы һәм муниципаль биремнәң үтәлеше һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, жирлек бюджеты үтәлеше турында карап проекты, жирлек бюджеты үтәлеше турында башка бюджет хисабы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Бюджет үтәлеше турындагы еллық хисапны карау нәтижәләре буенча Жирлек Советы жирлек бюджеты үтәлеше турындагы каарны раслау йә кире кагу турында Карап кабул итә.

Жирлек Советы Бюджет үтәлеше турындагы каарны кире каккан очракта, ул белешмәләрнең дөрес булмаган яисә тұлы булмаган чагылышы фактларын бетерү һәм кабат тапшыру өчен бер айдан да артмаган вакытка кире кайтарыла.

4. Жирле бюджет үтәлеше турындагы еллық хисап Жирлек Советына бу елның 1 маеннан да соңға калмыйча тапшырыла.

Статья 42. Жирлек бюджеты үтәлеше турында карап

1. Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап, бюджет керемнәренең, чыгымнарының һәм қытлығының (профицитының) гомуми күләмен курсәтеп, Жирлек Советы каары белән раслана.

2. Хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турындагы каарга аерым күшымталар белән курсәткечләр раслана:

бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;

жирле бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;

бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирле бюджет чыгымнары;

бюджетлар қытлыкларын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча жирле бюджет қытлығын финанслау чыганаклары;

Жирлек Советы тарафыннан расланган, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, Жирлек Советы каары белән жирлек бюджетының үтәлеше турында Карап кабул итү өчен билгеләнгән башка курсәткечләр.

Статья 43. Ачык тыңлаулар

Хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турындагы хисапны караганчы, Жирлек Советы утырышында Жирлек советы билгеләгән тәртиптә ачык тыңлаулар үткәрелә.

7 бүлек. Муниципаль финанс контроле

Статья 44. Төп нигезләмәләр. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручи органнар вәкаләтләре

1. Бюджет процессының барлық этапларында муниципаль финанс контроле гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукий актларның, физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукий актларның нигезләмәләрен үтәүне, шулай ук муниципаль контрактларның, жирлек бюджетыннан акчалар бирү турындагы шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

3. Тышкы муниципаль финанс контроле органының тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукий актлар, физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча ачык норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен, шулай ук жирлек бюджетыннан акчалар бирү турында муниципаль контрактлар, шартнамәләр (килешүләр) шартларының үтәлешен тикшереп тору;

бюджет акчаларының, бюджет үтәлеше турында квартал һәм еллык хисапларның баш администраторларының бюджет хисабын төзүнең һәм тапшыруның дөреслеген, тулылыгын һәм норматив таләпләргә туры килүен тикшереп тору;

«Россия Федерациясе субъектларының, федераль территорияләрнең һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федеरаль закон белән билгеләнгән башка өлкәләрдә контроль.

4. Эчке муниципаль финанс контроле органнарының эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык исәбенә, бухгалтерлык (финанс) хисабын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен тикшереп тору;

физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен, муниципаль мәлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда жирлек бюджеты керемнәрен булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук бюджеттан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турындагы шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын үтәүне тикшереп тору;

бюджеттан акча бирү турындагы шартнамәләрне (килешүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнең), шулай ук РФ БК каралган очракларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартлары үтәлешен тикшереп тору;

бюджет акчаларын (бюджеттан бирелгән акчаларны) бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турындагы хисапларның, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турындагы хисапларның, муниципаль биремнәрнең үтәлеше турындагы хисапларның, бюджеттан акчалар

бирунен һәтижәлелеге күрсәткечләренә ирешү түрүндагы хисапларның дөреслеген тикшереп тору;

дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы түрүндагы Россия Федерациясе законнарында каралган сатып алулар өлкәсен тикшереп тору.

8 бүлек. Бюджетара трансферлар

Статья 45. Жирле бюджетлардан бирелә торган бюджетара трансферлар формалары

1. РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен уртак финанслау максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансферлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансферлардан тыш) жирлекләрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансферлар бириү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартлар үтәлгәндә бирелә.

Статья 46. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан субсидияләр

1. РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Өлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бириү максатлары һәм шартлары жирле администрацияләр арасында субсидия бюджетыннан бирелә торган жирлек Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган килешүләр белән билгеләнә.

Статья 47. Жирлек бюджетыннан район бюджетына башка бюджетара трансферлар

РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә район бюджетына билгеләнештәге килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансферлар бирелергә мөмкин.

Клементейкино
авыл жирлеге башлыгы

Л.Э. Языков

бирунен нәтижәлелеге күрсәткечләренә ирешү түрүндагы хисапларның дәреслеген тикшереп тору;

дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы түрүндагы Россия Федерациясе законнарында каралган сатып алулар өлкәсен тикшереп тору.

8 бүлек. Бюджетара трансфертлар

Статья 45. Жирле бюджетлардан бирелә торган бюджетара трансфертлар формалары

1. РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен уртак финанслау максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләренең бер өлеشن гамәлгә ашируга бюджетара трансфертлардан тыш) жирлекләрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансфертлар бириктийдәләрендә билгеләнгән шартлар үтәлгәндә бирелә.

Статья 46. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан субсидияләр

1. РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Өлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бириктийдәләр бюджетлары жирле администрацияләр арасында субсидия бюджетыннан бирелә торган жирлек Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган килешүләр белән билгеләнә.

Статья 47. Жирлек бюджетыннан район бюджетына башка бюджетара трансфертлар

РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә район бюджетына билгеләнештәге килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләрен гамәлгә ашируга жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

Клементейкино
авыл жирлеге

Л.Э. Языков